Työ-ja elinkeinoministeriö
HN Virve Haapajärvi

Lausunto
TEM/22/00.01.02/2018
20.11.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Jatkokirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta UTP-direktiiviksi

Eduskunnalle on annettu jatkokirjelmä (U 29/2018 vp, UJ 24/2018 vp 5.11.2018) ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi epäterveistä kaupan käytännöistä yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa (COM(2018) 173 final). Jatkokirjelmä koskee asiakirjoja 11302/2/18 REV 2 ja 11302/2/18 REV 2 COR 1.

Direktiiviehdotuksessa esitetään vähimmäisluettelo kielletyistä epäterveistä kaupan käytännöistä elintarvikeketjussa. Lisäksi annetaan vähimmäissäännökset mm. valvonnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Eduskunnan käsittelyssä olevassa elintarvikemarkkinalakiesityksessä (HE 121/2018 vp, MmVM 16/2018 vp 19.11.2018) säädettäisiin osittain samoista asioista kuin direktiiviehdotuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole huomautettavaa ehdotuksen päälinjoista. Työ- ja elinkeinoministeriö on tuonut valmistelun aikana esiin, että direktiivin lopputuloksen tulee olla sovitettavissa kansalliseen kilpailuoikeudelliseen järjestelmään, joka puolestaan pohjautuu pitkälti EU-sääntelyyn. Direktiiviehdotus todennäköisesti selkeyttää elintarvikeketjun sääntöjä ja toimintatapoja ja tavoitteensa mukaisesti hyödyttää tuottajapuolta. Suojan kohteena olisivat pienet ja keskisuuret tavarantoimittaja- ja tuottajaosapuolet ja sääntelyn kohteena olisivat muut kuin pienet ja keskisuuret elintarvikkeiden ostajat. Ministeriö ei vastusta sitä, että ehdotuksen soveltamisalaa voitaisiin kansallisesti laajentaa siten, että sääntelyn kohteena olisivat myös keskisuuret ostajat. Direktiivin muokatussa sanamuodossa tuodaan asianmukaisesti esille, että direktiivin kaikkien sääntöjen osalta jäsenmaiden oikeus antaa tiukempia säännöksiä edellyttää, että ne ovat yhteensopivia sisämarkkinoiden toimintaa koskevien säädösten kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa sitä, että valvontaviranomaisten valtuuksia koskevaa artiklaa 6 on täydennetty siten, että valittajan tietojen luottamuksellisuuden suojaamisen on oltava linjassa EU-lainsäädännön ja EU:n perusoikeuskirjan yleisten periaatteiden kanssa koskien ostajan oikeuksia puolustautua rikkomismenettelyä koskevassa asiassa. Ministeriö suhtautuu myön-

teisesti myös 6 artiklan uuteen muotoiluun siltä osin kun siinä mahdollistetaan sakkojen lisäksi myös vaihtoehtoiset seuraamukset ja se, että jäsenmaa voisi itse päättää menettelystä siten, että seuraamukset määräisi tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä, että direktiivin täytäntöönpanoaikaa on pidennetty alkuperäisestä. Muutosten jälkeen jäsenmaiden tulisi julkaista tarvittavat säädökset 2 vuoden kuluessa ja niitä tulisi soveltaa 30 kuukauden kuluttua direktiivin voimaantulosta.

Tietojenkeruuseen ja tietojenvaihtoon liittyvät kilpailuoikeudelliset kysymykset tulisivat arvioitavaksi pääasiassa myöhemmin annettavan erillisen ehdotuksen yhteydessä. Tulevan läpinäkyvämpää tuotantoketjua koskevan ehdotuksen osalta tulee huomioida, etteivät tietojenkeruuseen liittyvät säännökset edellytä kilpailulainsäädännön mukaan kiellettyä tietojenvaihtoa, ja että niistä yrityksille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset olisivat oikeasuhteisia päämäärään nähden.